

Na cestě k udržitelnému a smysluplnému profesnímu učení učitelů

Základní a Mateřská škola Ostašov v Liberci

HANA ANTONÍNOVÁ HEGEROVÁ

Je středa půl třetí odpoledne a v podkroví jedné základní školy v Liberci se schází 11 pedagogů na setkání tzv. koncepční skupiny. Tento poradní orgán vedení školy dává příležitost k setkání pedagogických lídrů, neboť jejich úkolem je tvorba koncepce a vyhodnocování plnění Plánu pedagogického rozvoje školy, reflexe práce učících se skupin a její dopad nejen na učení učitelů, ale zejména na učení žáků, reflexe ŠVP a plánování společného vzdělávání celé sborovny. Členy jsou zástupci všech pracovišť – vedení školy se tak obklopuje učiteli z 1. a 2. stupně, vedoucí asistentkou pedagoga a vychovatelkou, učitelkou z mateřské školy a externí pedagogickou konzultantkou. Pracovní jednání trvá dvě hodiny, stejně jako každý měsíc.

Koncepční skupina vznikla z potřeby propojit vedení školy s pedagogickým terénem a jako příležitost pro pedagogické lídry ovlivnit další směřování školy. Vedení školy se tak obklopilo kolegy, kteří nabízejí kvalifikovanou podporu jak jednotlivým pedagogům, tak i zpětnou vazbu vedení školy. Jsou ochotni přemýšlet, plánovat a realizovat pedagogický rozvoj školy, mají podporu ostatních kolegů a mohou být lídry na cestě profesního učení pedagogů. A tak jsou již čtvrtým rokem na srpnovém výjezdu školy voleni noví (staronoví) členové koncepční skupiny. Současně se každý pedagog vyjádří, zda nominaci přijímá.

Na cestu k profesnímu učení učitelů se ostašovská škola vydala již v roce 2015/2016, kdy se stala součástí sítě škol projektu Pomáháme školám k úspěchu financovaného Nadací The Kellner Family Foundation. Filozofie školy souzněla s vizí projektu „Každý žák se učí naplno a s radostí a své učení si řídí“ a již několik let se jí snaží naplňovat, jak nejlépe dokáže. Mezi dlouhodobé cíle patří „Každý pedagog rozumí vzdělávacím potřebám žáků a pedagogičtí lídři rozumějí vzdělávacím potřebám pedagogů“. Jsme přesvědčeni, že cestou k naplnění vize je péče o klima školy, jež má vytvářet bezpečnou kulturu pro vzájemné učení pedagogů a jež má podporovat prostředí pro růst pedagogických lídrů. Podporu dostatečně silných pedagogických lídrů považujeme za klíčovou, neboť právě oni dokážou držet krok s novým poznáním a jsou pro

další pedagogy autentickým příkladem i modelem v jejich rozvoji.

V současnosti jsou všichni pedagogové (tj. nejen učitelé, ale i asistenti pedagoga a vychovatelé) zapojeni v tzv. učících se skupinách (Teacher Learning Communities).¹ Učící se skupina je pro pedagogy příležitostí ke sdílení úspěchů (a neúspěchů) při realizaci Plánu osobního pedagogického rozvoje, slouží k poskytování a přijímání zpětné vazby k pedagogické práci, je to ale i příležitost pro pedagogické lídry nahlédnout do zkušeností a potřeb pedagogů a také je to příležitost pro pedagogické lídry k přenosu příkladů dobré praxe. V současné době nám právě učící se skupiny pomáhají k tomu, abychom se společně učili porozumět kritické gramotnosti (zaměřujeme se na oblast čtenářství a pisatelství).

Cestu k učícím se skupinám jsme hledali a samotné učící se skupiny několikrát proměnili. Na začátku (v roce 2018/2019) nás oslovil formát učících se skupin v pojetí D. Williama a S. Leahyové (2016) a také zkušenosti z jiných projektových škol sítě Pomáháme školám k úspěchu. Měli jsme za sebou neformální setkávání učitelů, metodická sdružení i expertní týmy (týmy pedagogů, kteří promýšleli cíle a jejich evaluaci v určitých oblastech pedagogického rozvoje školy). Nic z toho ale nemělo dopad na učení žáků, nic z toho neproměnilo trvale pedagogickou praxi. Formát učících se skupin

¹ WILLIAM, D. a S. LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení*. Praha, 2016; HARGREAVES, A. a M. O'CONNOR. *Vedení ke spolupracující komunitě*. Stálá konference asociací ve vzdělávání, 2020.

INOVACE A INSPIRACE

nám dával smysl – oceňovali jsme jasnou a pevně danou strukturu, každoměsíční pravidelnost (pedagogové vědí, že jedno středeční odpoledne v měsíci si mají nechat k dispozici pro školu, žáci v tento den nemají odpolední výuku), časový rozsah (hodina a půl) i počet účastníků ve skupině (8–12 pedagogů). Ze začátku se pedagogové spojovali do skupin podle stupně (skupina pro 1. stupeň a skupina pro 2. stupeň) a role (skupina pro asistenty a vychovatele). Zástupce ředitele byl člen druhostupňové skupiny, ředitel ale účastníkem žádné skupiny nebyl. Obávali jsme se ztráty bezpečného prostředí a nedokázali jsme odstranit bariéru hierarchického nastavení mysli. Časem se ukázalo, že některé skupiny mají potřebu ředitele na své setkání pozvat a že se rády podělí o své zkušenosti.

Při vyhodnocování přínosu a dopadu učících se skupin na učení pedagogů a v důsledku též na učení žáků předložilo vedení školy koncepční skupině nový model. Po konzultaci a dopracování jsme dospěli k aktuálnímu stavu: ve škole

pracuje šest učících se skupin², jež vedou členové koncepční skupiny. Oba členové vedení školy jsou součástí vybrané učící se skupiny a pracují ve stejném modelu jako každý jiný pedagog, tzn. na setkání skupiny přinášejí důkazy z praxe, sdílí s ostatními své závazky a plánují, na čem budou se svými žáky pracovat dál. Učící se skupiny jsou nastaveny tak, aby jednak pokrývaly (aspoň většinou) profesní potřeby učitelů v oblastech, na něž cílí ve svém Plánu osobního pedagogického rozvoje, a jednak podporovaly celkové směřování školy. Co se daří či nedaří, moderátoři skupin sdílí v koncepční skupině.

V tomto školním roce jsme zavedli novinku; jednu učící se skupinu tvoří jak učitelé z naší školy, tak učitelé z jiných základních škol. Vyhodnocení nás čeká na konci školního roku. Už teď ale víme, že je před námi stále velký kus práce – jako obtížné se nám jeví paradoxně to, co je podstatou profesního učení: naučit se společně učit a dopad tohoto učení dokázat rozpoznat na žákovských výstupech.

Mgr. Hana Antonínová Hegerová, pedagogická konzultantka při ZŠ a MŠ Ostašov v Liberci, projektové škole Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s.

Rodiče vítáni – značka, která nemůže Vaší škole chybět!

Značkou Rodiče vítáni se na dveřích mohou pyšnit všechny školy, které jsou vstřícné při komunikaci s rodiči.

Co to znamená? Např. že škola s rodiči aktivně komunikuje a že tato komunikace je obousměrná a partnerská.

- Na webu www.rodicevitani.cz naleznete všechna kritéria, která je nutné splnit.
- Značka Rodiče vítáni není jen samolepka na dveřích. Dává rodičům záruku, že školu pro své dítě vybrali správně.
- Celý projekt Rodiče vítáni byl původně vytvořen neziskovou organizací EDUin. Certifikace tak dává jistotu, že jde o kvalitní a důvěryhodný program.

 ŘÍZENÍ ŠKOLY

www.rodicevitani.cz

² Skupina pro rozvoj prožitkového čtenářství, skupina pro rozvoj čtení a psaní v naukových předmětech, skupina pro rozvoj pisatelství, skupina pro rozvoj čtení v anglickém jazyce, skupina pro předškolní pedagogiku a skupina pro asistenty a vychovatele.